

Vďaka milej podpore Francúzskeho inštitútu v Bratislave sme sa mohli spolu stretávať v Mediatéke na Sedlárskej ulici aj počas celého roku 2008 pri cykle prednášok *L'histoire qui résonne (Ozveny dejín v hudbe)*. V jednotlivých stretnutiach som voľne sledoval pozoruhodné výročia z dejín francúzskej hudby a opery. Zvykneme hovoriť o hudbe, o jej kráse, o jej statuse, o jej účinkoch, o jej dejinách... Hudba vždy súvisela s procesmi, ktoré sprevádzali „každodenný život“, či už jednotlivcov alebo širšej society, všetkých spoločenských vrstiev. Tak sa stali dejiny hudby nielen dejinami premiér významných alebo aj zabudnutých umeleckých diel a veľkých výročí, ale aj dejinami spoločenských a politických udalostí, výtvarných a publikačných počínov. V cykle vybraných kapitol z dejín francúzskej hudby a opery sme mali možnosť si každý mesiac pripomenúť jedno okrúhle či menej okrúhle výročie viažuce sa k roku 2008 a 2009.

Vstup je voľný, podujatie sa uskutoční v slovenskom jazyku.

Po prednáške malé občerstvenie ☐

Predchádzajúce stretnutia v roku 2008:

- HQR 1. pondelok 4. 2. 2008: *Francúzsky Gluck a spory o francúzsku operu 18. storočia* (pri príležitosti zahájenia vykopávok v Herkuláneu a Pompejách a pozvaníu T. Traettu na bourbonovský dvor do Parmy. O možných kontrakciách týchto udalostí na vývoj opery).
- HQR 2. pondelok 10. 3. 2008: *Operná tvorba C. Debussyho a jeho názory na hudobné divadlo* (pri príležitosti 90. výročia smrti skladateľa).
- HQR 3. pondelok 7. 4. 2008 o 17:00: *Rok 1348: Umenie a hudba v časoch čiernej smrti* (pri príležitosti 660. výročia vypuknutia epidémie vo Francúzsku).
- HQR 4. pondelok 5. 5. 2008: *Jana z Arcu – spievajúca a zomierajúca hrdinka* (pri príležitosti 70. výročia uvedenia oratória Arthura Honeggera Jana z Arku na hranici). V máji si pripomenieme sedemdesiate výročie premiéry dramatického oratória Jana z Arku na hranici od hudobného skladateľa Arthura Honeggera (1892-1955). Len máloktorý príbeh je tak dojemný a tak umelecky inšpiratívny ako história jednej z patróniek Francúzska, sv. Jany z Arku (1412-1431). Táto stredoveká téma mnohokrát zlákala veľkých dramatikov aj operných skladateľov. Libretista oratória, francúzsky básnik Paul Claudel (1868-1955), sa v texte koncentruje na posledné okamihy Janinho života. Výnimočná umelecká koncepcia libreta, v

ktorom sa striedajú naratívne i imaginatívne polohy príbehu Panny Orleánskej, bola kongeniálnym východiskom pre Honeggerovo zhudobnenie.

- HQR 5. pondelok 2. 6. 2008: *Charles Gounod – operná tvorba* (pri príležitosti 190. výročia narodenia skladateľa). Na júnovom stretnutí si priaznivci francúzskej hudby pripomenú stodeväťdesiate výročie narodenia hudobného skladateľa Charlesa Gounoda (1818-1893). Autorove opery *Rómeo a Júlia* či *Faust* patria k najsignifikantnejším ukážkam francúzskej opernej školy polovice 19. storočia a patria do klenotnice svetového operného repertoáru.
- HQR 6. pondelok 8. 9. 2008 o 17:00 = *Tradícia francúzskej grand opéry : 180. výročie premiéry Auberovej opery Nemá z Portici*
Cyklus prednášok *L’histoire qui résonne* pokračuje po letnej prestávke francúzskou témou par excellence. V roku 1828 sa uskutočnila v Paríži premiéra opery *Nemá z Portici*, ktorá sa v kontexte dejín opery pokladá za jeden z raných príkladov francúzskeho operného typu grand opéra. Hudba Nemej, ako aj ostatných diel jej autora, Daniela François Esprit Aubera (1782-1871), je na Slovensku takmer neznáma. Pri príležitosti 180. výročia prvého uvedenia opery sa bližšie zoznámime nielen s jej autorom, ale aj s charakteristickými znakmi grand opéry, ktorá bola najtypickejším prejavom francúzskej opery prvej polovice 19. storočia a následne ovplyvnila opernú produkciu iných národných škôl v ďalších desaťročiach 19. storočia.
- HQR 7. pondelok 13. 10 2008 o 17:00 = *Georges Bizet : 170. výročie narodenia skladateľa*. Georges Bizet (1838-1875) – azda ešte viac ako Charles Gounod – rezonuje medzi milovníkmi francúzskej opery ako jej najrýdzejší reprezentant. Bez jeho *Carmen*, ktorá celkom zatienila autorove ostatné diela, si už ani neviem predstaviť opernú sezónu, koncert operných árií či paródie na operu ako takú. Vďaka svojmu temperamentu, krvavej zápletke, vypätému ľúbostnému i etnickému konfliktu sa *Carmen* stala aj vďačným námetom pre filmové spracovania. Naše októbrové stretnutie bude nielen spomienkou na 170. výročia narodenia G. Bizeta, ale zároveň pripomenutím si 100. výročia prvého filmového spracovania *Carmen*.
- HQR č. 8 = 10. 11. 2008 o 17:00 = *Rossini a Paríž : 140. výročie smrti skladateľa v Passy pri Paríži* Paríž, ako mesto hudby, bolo už

od 17. storočia magnetom pre umelcov z ostatnej Európy. Autori z iných krajín sa usilovali preniknúť na parížske divadelné scény, kvôli umeleckej a osobnej prestíži i z dôvodu lepšieho finančného ohodnotenia. Operní skladatelia ako Lully, Gluck, Cherubini, Spontini, Rossini, Bellini, Donizetti či Verdi, spojili určitú etapu svojho tvorivého života s Parížom. Na novembrovom stretnutí sa bližšie zoznámime s „francúzskym“ Rossinim (1792-1868), ktorého 140. výročie smrti v Passy pri Paríži si pripomíname.

- HQR č. 9 = 8. 12. 2008 o 17:00 = *Messiaenova opera Sv. František z Assisi : 100. výročie narodenia skladateľa*. V decembri uplynie 100 rokov od narodenia významného francúzskeho skladateľa Oliviera Messiaena (1908-1992), dominantnej osobnosti intelektuálneho života francúzskej hudby 20. storočia. Isto nie je náhoda, že Messiaenova opera Sv. František z Assisi čerpá svoj námet práve zo života tohto populárneho stredovekého svätca. Messiaenovo dlhoročné štúdium vtáčieho spevu, starovekej hudby a silné duchovné zázemie autorovej osobnosti prirodzene našli spoločného menovateľa vo františkánskej legende, ktorá je rovnako ako Messiaenova hudba plná života, prírody, symbolov, ranokresťanskej spirituality a lásky. Decembrové stretnutie v Mediatéke Francúzskeho inštitútu nám popri Messiaenovej nedožitej storočnici pripomenie aj 25. výročie prvého uvedenia opery Sv. František z Assisi v parížskom Palais Garnier a symbolicky nás preniesie do roka 2009, ktorý je okrem iného aj rokom 800. výročia založenia františkánskeho rádu, výnimočného intelektuálneho dobrodružstva 13. storočia. Započúvanie sa do Messiaenovho diela nám azda pomôže pochopiť široký oblúk medzi františkánskou spiritualitou a duchovným životom človeka druhej polovice 20. storočia.
- HQR č. 10 = pondelok 19. 1. 2009 o 17:00 = *Francis Poulenc : 110. výročie narodenia* Začiatok roka 2009 sa nesie v znamení viacerých výročí, ktoré sa viažu k osobnosti hudobného skladateľa Francisu Poulenca (1899-1963). V prvom rade je to 110. výročie jeho narodenia, 50. výročie premiéry jeho opery Ľudský hlas (*La voix humaine*) a 90. výročie etablovania skupiny známej ako Parížska šiestka (*Le Six*). Poulenc vedome nadväzoval na kompozičné postupy, idey a názory z najvýznamnejších epoch dejín európskej hudby. Na prednáške sa zoznámime s osobnosťou autora a charakteristickými znakmi jeho skladateľského rukopisu.

Plán stretnutí na prvý polrok 2009:

- HQR 11 = pondelok 16. 2. 2009 o 17:00 = Joseph Haydn a Paríž : 200. výročie úmrtia. Celý rok 2009 sa bude niesť v duchu 200. výročia úmrtia Josepha Haydna (1732-1809), autora, ktorého tvorba je spojená s konštituovaním vrcholného viedenského klasicizmu. Na stretnutí 16. februára 2009 o 17:00 sa bližšie zastavíme pri dielach súvisiacich s parížskym prostredím. Prednáška bude mapovať ideové vplyvy, ktoré prichádzali do Európy z Paríža a ktoré sa odzrkadlili v Haydnovej hudbe, napríklad idea hudobnej konverzácie. Primárna pozornosť bude venovaná sérii šiestich tzv. Parížskych symfónii, ktoré vznikli na objednávku grófa d'Ognyho pre Concert de la Loge Olympique na predvedenie v Paríži. (vstup aj pre verejnosť)
- HQR 12 = pondelok 16. 3. 2009 o 17:00 = Hector Berlioz : 140. výročie úmrtia. V marci 2009 uplynie 140 rokov od smrti Hectora Berlioza (1803-1869) – významnej osobnosti francúzskej hudby 19. storočia. So skladateľovým menom sa spája predovšetkým etablovanie programovej symfonickej hudby. Menej sa hovorí a jeho neutíchajúcim obdivom a nadšením pre klasické antické dedičstvo, predovšetkým pre Vergíliovu Eneidu, ktorá sa stala východiskom pre Berliozovu „gigantickú“ operu Trójanania. Prednáška bude 16. marca 2009 o 17:00. Všetky prednášky sú obohatené o prezentáciu zvukových a obrazových nosičov z fondu mediáteky Francúzskeho inštitútu. (vstup aj pre verejnosť)
- HQR 13 = pondelok 6. 4. 2009 o 17:00 = Francúzske prvky v diele G. F. Händela : 250. výročie úmrtia (vstup aj pre verejnosť)
- HQG 14 = pondelok 11. 5. 2009 o 17:00 = Hálevyho Židovka a antisemitizmus v hudbe a v spisbe o hudbe v 19. storočí : 210. výročie narodenia Hálevyho (vstup aj pre verejnosť)
- HQR 15 = pondelok 8. 6. 2009 o 17:00 = Offenbach a hudobný život Paríža v druhej polovici 19. storočia : 190. výročie narodenia Offenbacha (vstup aj pre verejnosť)